

Niels-Jørgen Kaj Petersen
Bue Skammelsen

Bo- og gave- afgift

3. udgave

GADJURA

Niels-Jørgen Kaj Petersen og Bue Skammelsen

Bo- og gaveafgift

3. udgave / 1. oplag

© GadJura, Thomson Information A/S (ITID A/S), København 1997

ISBN 87-607-0429-2

Omslag: Kjeld Brandt Grafisk Tegnesteue, København

Sats og tryk: Narayana Press, Gylling

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse

af denne bog eller dele af den er ikke tilladt

ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Alle rettigheder forbeholdes.

Forord

Håndbogen er udarbejdet med det formål at give en fremstilling af boafgiftslovens regler, der kan anvendes af praktikere.

Hovedvægten er lagt på de praktiske spørgsmål, der opstår med indførelsen af helt nye principper til beregning af afgifter.

Boafgiftsloven trådte i kraft den 1. juli 1995. Reglerne er beskrevet i bogens 2. udgave. Loven er ændret pr. 1. januar 1997, og denne 3. udgave omhandler boafgiftsloven pr. 1. jan. 1997.

Vedrørende reglerne i arve- og gaveafgiftsloven henvises til Arve- og gaveafgift, 1. udgave, 1991, og vedrørende reglerne, der er gældende, når afgiftspligten indtrådte i perioden fra den 1. januar til den 30. juni 1995, henvises til Tillæg til Arve- og gaveafgift, 1. udgave, 1995.

Ud over en beskrivelse af boafgiftslovens bestemmelser og nyere domspraksis indeholder bogen en gennemgang af Skatteministeriets praksis efter den dagældende arveafgiftslov i det omfang, afgørelserne har betydning i relation til boafgiftsloven.

Forrest i bogen er der en indholdsfortegnelse, der suppleres bagest i bogen med et lovregister og et stikordsregister. Derudover er boafgiftsloven, bekendtgørelsen om bo- og gaveafgift, ændringsloven, bekendtgørelsen om kapitaliseringsfaktorer samt Skatteministeriets beregnings-eksempler optrykt.

Vi retter en tak til Skatteministeriet, Told- og Skattestyrelsen, der villigt har stillet materiale til rådighed.

Der er ikke medtaget materiale fremkommet efter den 1. juli 1997.

København i august 1997

Niels-Jørgen Kaj Petersen

Bue Skammelsen

Indhold

FORORD	5
INDHOLD	7
KAPITEL 1	
HISTORISK OVERSIGT	17
1.1. Tiden før arveafgiftsloven af 27. maj 1908	17
1.2. Lov nr. 136 af 27. maj 1908 med senere ændringer	17
1.3. Lov nr. 147 af 10. april 1922 med senere ændringer	19
1.3.1. Senere væsentlige lovændringer	19
1.4. Lov nr. 426 af 14. juni 1995 om afgift af dødsboer og gaver ..	21
1.4.1. Senere ændringer	22
1.4.1.1. Lov nr. 1222 af 27. december 1996.	22
1.5. Bogens systematik	23
1.6. Særligt om Skatteministeriet	23
1.7. Forkortelser	23
KAPITEL 2	
FORUDSÆTNINGERNE FOR AT KRÆVE BO- ELLER	
GAVEAFGIFT	24
2.1. Boafgift	24
2.1.1. Arvelader med hjemting i Danmark	24
2.1.1.1. Diplomater	24
2.1.1.2. Ansatte ved Den Europæiske Union	25
2.1.1.3. Færøerne og Grønland	25
2.1.1.4. Den efterlevende ægtefælle	26
2.1.2. Arveladeren havde ikke hjemting i Danmark	27
2.1.2.1. Afgiftspligt på grund af visse aktiver her i landet ..	27
2.1.2.1.1. Fast ejendom	27
2.1.2.1.2. Tilbehør	28
2.1.2.1.3. Formue tilknyttet et fast driftssted	28
2.1.2.1.3.1. Fast driftssted	29
2.1.2.1.3.1.1. Bygge- og anlæg	30
2.1.2.1.3.1.2. Landbrug og skovbrug	30
2.1.2.1.3.1.3. Afgiftspligtens omfang	30

2.1.2.1.4. Særligt om afgiftsberegningen	31
2.1.2.2. Skifte i henhold til lov om skifte af dødsboer	
§ 2, stk. 2.	31
2.1.3. Dødsformodning	32
2.1.4. Arvingens forhold	33
2.2. Gaveafgift	33
2.2.1. Formodningsregler	33
2.2.2. Arveforskud m.v.	34
KAPITEL 3	
TIDSPUNKTET FOR AFGIFTSPLIGTENS INDTRÆDEN	35
3.1. Boafgift	35
3.1.1. Dødsformodning	35
3.1.2. Fideikommissarisk substitution m.v.	36
3.1.3. Suspensivt betingede erhvervelser	36
3.1.4. Uskiftet bo	37
3.1.4.1. Mellemdøde børn	39
3.2. Gaveafgift	39
3.2.1. Suspensive betingelser	39
3.2.2. Resolutive betingelser.	39
KAPITEL 4	
AFGIFTSPLIGTENS BORTFALD	40
4.1. Resolutive betingelser	40
4.1.1. Boafgift	40
4.1.2. Gaveafgift	41
KAPITEL 5	
AFGIFTSPLIGTENS OMFANG	42
5.1. De boafgiftspligtige erhvervelser	42
5.1.1. Arv	42
5.1.1.1. Boets aktiver og passiver	43
5.1.1.1.1. Begravelsesomkostninger m.v.	43
5.1.1.1.2. Bobehandlingsomkostninger	44
5.1.1.1.3. Arveladerens gældsforpligtelser over for ægtefælle og livsarvinger	46
5.1.1.1.4. Dødsgaver	47
5.1.1.1.5. Passivposter	47
5.1.1.1.5.1. Skattepligt	47
5.1.1.1.5.2. Succession	47

5.1.1.1.5.3. Passivposter ved arveudlæg	48
5.1.1.1.5.3.1. Passivposternes retsvirkninger	48
5.1.1.1.5.3.2. Passivposternes beregning.	49
5.1.1.1.5.3.3. Særlige regler	50
5.1.1.1.5.4. Passivposter ved gaveoverdragelse	50
5.1.1.1.5.5. Beregning	51
5.1.1.1.5.5.1. Frigørelsesafgift	51
5.1.1.1.5.5.2. Husdyrbesætninger	51
5.1.1.2. Boets lodtagere	52
5.1.1.2.1. Testamentariske dispositioner	52
5.1.1.2.2. Arveafkald	54
5.1.1.2.2.1. Arveafkald vedrørende falden arv	54
5.1.1.2.2.1.1. Vederlag for arveafkald	56
5.1.1.2.2.2. Arveforskud	56
5.1.1.3. Afgiftsfri erhvervelser	56
5.1.1.3.1. Arv til ægtefællen	56
5.1.1.3.1.1. Registrerede partnere	57
5.1.1.3.2. Arv og legater, der tilfalder offentlige institutioner m.v. med et almennyttigt eller almenvelgørende eller almennyttigt formål	57
5.1.1.3.3. Brugs- og indtægtsnydelser	57
5.1.2. Afgiftspligten begrænset til en del af boet	58
5.1.3. Udbetalinger fra forsikringselskaber	58
5.1.3.1. Hovedreglen	58
5.1.3.2. Undtagelser	59
5.1.3.2.1. Udbetalinger fra ATP og visse ulykkesforsikringer	59
5.1.3.2.1.1. Arbejdsmarkedets Tillægspension	59
5.1.3.2.1.2. Ulykkesforsikringer	60
5.1.3.2.2. Udbetalinger til den efterlevende ægtefælle	61
5.1.3.2.3. Forsikrings- eller pensionsudbetalinger til afdødes børn eller stedbørn under 24 år	62
5.1.3.2.4. Forsikringsbeløb, som en begunstiget selv har betalt præmien for	63
5.1.3.2.5. Besættelsestidens ofre	63
5.1.3.3. Fradrag i den afgiftspligtige værdi	64
5.1.3.3.1. Fradrag for afdødes gæld m.v.	64
5.1.3.3.1.1. Gældsvedgælsesboer	65
5.1.3.3.1.2. Gældsfragælsesboer	65
5.1.3.3.1.3. Boudlæg	65

5.1.4 Omgåelse	66
5.2. Gaveafgiftspligtige gaver	66
5.2.1. De afgiftsfri gaver	66
5.2.1.1. Gaver mellem ægtefæller	66
5.2.1.2. Afgiftsfri beløbsgrænser	66
5.2.1.3. Underhold i yderens hjem	68
5.2.1.4. Gaveafgift betalt af gavegiver	68
5.2.2. De afgiftspligtige gaver	69
5.2.2.1. Fordelagtige lån	69
5.2.2.2. Forsikringer	70
5.2.2.3. Rentenydelsesrettigheder og livrenter	70
5.2.2.4. Gaver i form af kapital eller fast ejendom, som en anden har rådighed over	71
5.2.2.5. Omgåelse	73
5.3. Værdiansættelser	74
5.3.1. Tidspunktet	74
5.3.1.1. Boafgiftspligtige erhvervelser	74
5.3.1.1.1. Arv	74
5.3.1.1.2. Udbetalinger fra forsikringsselskaber	75
5.3.1.1.3. Andre forsikringer	75
5.3.1.1.4. Arv bestående i fast ejendom m.v., når arveladeren ikke havde hjemting i Danmark	75
5.3.1.1.5. Dødsgaver	75
5.3.1.1.6. Succession i fideikommiser og erhvervelse af familielegater og familiestiftelser	76
5.3.1.1.7. Andre tilfælde	76
5.3.1.2. Gaveafgiftspligtige erhvervelser	76
5.3.2. Fremgangsmåden	76
5.3.2.1. Boafgiftspligtige erhvervelser	76
5.3.2.2. Gaveafgiftspligtige erhvervelser	77
5.3.3. De enkelte aktiver og passiver	77
5.3.3.1. Fast ejendom	78
5.3.3.2. Børsnoterede aktier og obligationer	81
5.3.3.3. Unoterede aktier	81
5.3.3.4. Unoterede, konvertible obligationer	83
5.3.3.5. Private pantebreve og gældsbreve	83
5.3.3.6. Landbrugsbesætninger og avl	84
5.3.3.7. Maskiner, inventar og driftsmidler	84
5.3.3.8. Varelagre	84
5.3.3.9. Løsøre i øvrigt	85

5.3.3.10. Forfatter- og kunstnerrettigheder samt andre ophavsrettigheder	85
5.3.3.11. Goodwill	85
5.3.3.12. Beregning af en interessents indestående i et interessentskab	85
5.3.3.13. Familiefideikommiser	86
KAPITEL 6	
AFGIFTERNES BEREGNING	87
6.1. Hovedlinier ved afgifternes beregning	87
6.2. De enkelte regler	88
6.2.1. Ingen nedrundings- eller afrundingsregler	88
6.2.2. Bundfradrag	88
6.2.2.1. Fællesbo og særeje	90
6.2.3. Boafgift af forsikringssummer	91
6.2.4. Små boer	91
6.2.5. Fysiske personer	92
6.2.5.1. Ægtefæller	92
6.2.5.1.1. Registrerede partnere	93
6.2.5.2. Afdødes nærmeste pårørende	93
6.2.5.2.1. Afkom	93
6.2.5.2.1.1. Særligt om adoptivforhold	95
6.2.5.2.2. Stedbørn	95
6.2.5.2.3. Plejebørn	96
6.2.5.2.4. Arveladerens barns eller stedbarns ikke fra-separerede ægtefælle	97
6.2.5.2.5. Samlevende med arveladeren	98
6.2.5.2.6. Forældre	99
6.2.5.3. Tillægsboafgift	99
6.2.5.3.1. Arv til staten	101
6.2.5.3.2. Boafgiftsfritagelse for institutioner og legater m.v.	101
6.2.5.3.2.1. Statens institutioner	103
6.2.5.3.2.2. Kommunale institutioner	103
6.2.5.3.2.3. Kirker og kirkelige institutioner	104
6.2.5.3.2.4. Foreninger og selskaber	104
6.2.5.3.2.5. Legater og fonde	105
6.2.6. Afgiftspligt i flere lande	106
6.2.6.1. Partielt skifte i Danmark	106
6.2.6.2. Fradrag af anden udenlandsk afgift	106

6.2.6.3. Dobbeltbeskatningsoverenskomster	110
6.2.6.3.1. Den fællesnordiske overenskomst	110
6.2.6.3.2. Schweiz	110
6.2.6.3.3. Italien	111
6.2.6.3.4. Tyskland	111
6.2.6.3.5. USA	112
6.2.7. Eksempler	112
6.3. Gaveafgift	113
6.3.1. Personkredsen	113
6.3.1.1. Afkom	113
6.3.1.2. Ægtefæller	113
6.3.1.3. Søskende	114
6.3.1.4. Adoptivforhold	114
6.3.2. Afgiftens beregning	114
6.3.3. Afgift betalt til udlandet	115
6.3.3.1. Creditregler	115
6.3.3.2. Dobbeltbeskatningsaftaler	115
6.3.3.2.1. Den fællesnordiske overenskomst	115
6.3.3.2.2. Italien og Schweiz	115
6.3.3.2.3. Tyskland	115
6.3.3.2.4. USA	115
6.3.4. Stempelfradrag	115
6.3.5. Giveren betaler afgiften	116

KAPITEL 7

AFGIFTERNES FORFALD OG RETTIDIGE INDBETALING . 117

7.1. Boafgift	117
7.1.1. Bobestyrerboer	117
7.1.1.1. Bobestyrers indlevering af boopgørelse til skifteretten	117
7.1.1.2. Opkrævning af boafgift	118
7.1.1.3. Rettidig indbetaling	118
7.1.1.3.1. Sanktioner ved overskridelse af fristerne	119
7.1.1.3.1.1. Forrentning	119
7.1.1.3.1.2. Straf	119
7.1.2. Privat skiftede boer	119
7.1.2.1. Sanktioner	120
7.1.2.1.1. Forrentning	120
7.1.2.1.2. Dagbøder	120
7.1.2.1.3. Straf	120

7.1.2.1.4. Skønmæssig ansættelse af bobeholdningen	121
7.1.2.2. Afgiftens rettidige indbetaling	121
7.1.2.3. Betalingsmåden	122
7.1.3. Anmeldelser i henhold til bal § 10, stk. 3-7	122
7.1.3.1. Sanktioner, rettidig indbetaling og betalingsmåde	123
7.2. Gaveafgift	123
7.2.1. Gaveanmeldelse	123
7.2.2. Afgiftens forfald	124
7.2.3. Sanktioner ved for sen anmeldelse af gaven eller for sen indbetaling af afgiften	124
7.3. Prækclusion m.v.	125

KAPITEL 8

OPKRÆVNING AF BO- OG GAVEAFGIFT . 126

8.1. De endeligt ansvarlige for afgifterne	126
8.1.1. Boafgift	126
8.1.1.1. Afgift af dødsboer	126
8.1.1.2. Afgift af fast ejendom m.v. her i landet	126
8.1.1.3. Udbetaling af arv fra et uskiftet bo uden et egentligt skifte	127
8.1.1.4. Succession i fideikommiser	127
8.1.1.5. Forsikringssummer	127
8.1.2. Gaveafgift	127
8.2. Hæftelsesregler	127
8.2.1. Boafgift	128
8.2.1.1. Bobestyrerboer	128
8.2.1.2. Privat skiftede boer	128
8.2.1.3.1. Regler om sikkerhedsstillelse	129
8.2.1.3. Erhvervelser, der ikke indgår i skifte her i landet	131
8.2.2. Gaveafgift	131
8.3. Refusion af afgifter	131
8.4. Afgifternes betaling	132
8.4.1. Betalingsfrist	132
8.5. Tvangsinddrivelse	132
8.5.1. Udlæg	132
8.5.1.1. Boafgift	132
8.5.1.2. Gaveafgift	133
8.5.2. Lønindeholdelse	133
8.5.2.1. Boafgift	133

6.5.2. Forfaldsregel	134
6.5.3. Hæftelse- og afdragsordninger	135
6.6. Boafgift	135
6.6.1. Afgift af fast ejendom eller erhvervsvirksomheder	135
6.6.1.1. Skov	137
6.6.1.2. Løbende pensionsydelse	137
6.6.2. Gaveafgift	138
6.7. Tilbagebetaling	138
6.7.1. Boafgift	138

KAPITEL 9

MYNDIGHEDERNE OG DISSES KOMPETENCE	139
9.1. Boafgift	139
9.1.1. Offentligt skiftede boer	139
9.1.1.1. Skiftede boer, behandlede af skifteretten eller bobestyrer	139
9.1.1.1.1. Klageadgang	140
9.1.1.2. Bobestyrerboer	141
9.1.1.2.1. Klageadgang	141
9.1.2. Den kommunale skattemyndighed	141
9.1.2.1. Klageadgang	141
9.1.3. Told- og skatteregionen	141
9.1.3.1. Klageadgang	141
9.1.4. Told- og Skattestyrelsen	142
9.2. Gaveafgift	142
9.2.1. Told- og skatteregionen	142
9.2.1.1. Klageadgang	142

KAPITEL 10

STRAF	143
-------	-----

KAPITEL 11

IKRAFTTRÆDELSSES- OG OVERGANGSREGLER	144
11.1. Boafgift	144
11.1.1. Hovedreglen	144
11.1.1.1. Uskiftet bo	145
11.1.1.2. § 14 A-udsættelse	146
11.1.1.3. Udbetalinger fra uskiftet bo uden skifte	146
11.1.2. Undtagelser	146

11.1.2.1. Kapitalarv og rentenydelsesrettigheder	146
11.1.2.2. Arveforskud	147
11.1.2.3. Suspensivt betingede erhvervelser	147
11.2. Gaveafgift	148
11.2.1. Hovedreglen	148
11.2.1.1. Overgangsregler	148
11.2.1.1.1. Overgangsreglen i forhold til arveafgiftsloven som affattet den 30. juni 1995	148
11.2.1.1.2. Overgangsregel i forhold til arveafgiftsloven som formuleret den 31. december 1994	149
11.2.2. Undtagelser	150
11.2.2.1. Suspensivt betingede gaver	150
11.2.2.2. § 5b-gaver	150

BILAG	151
Lov om ændring af lov om afgift af dødsboer og gaver	152
Bekendtgørelse af lov om afgift af dødsboer og gaver	157
Bekendtgørelse om boafgifter og gaveafgift m.v.	167
Bekendtgørelse om fastsættelse af værdien af brugs-, rente- eller indtægtsnydelser ved beregning af arve- og gaveafgift	172
Eksempler på beregning af boafgifter m.v.	180

LITTERATURLISTE	189
-----------------	-----

LOVREGISTER	191
-------------	-----

STIKORDSREGISTER	194
------------------	-----

I forbindelse med vedtagelse af lov nr. 426 af 14. juni 1995 om afgift af dødsboer og gaver skete der radikale og gennemgribende ændringer af de hidtidige regler. Væsentlige fortolkningsspørgsmål efter vedtagelsen af den nye lov er nu afklaret og medtaget i denne 3. udgave, der samtidig indeholder de ændrede bestemmelser i henhold til lov nr. 1222 af 27. december 1996, med ikrafttræden den 1. januar 1997.

Forfatterne, der begge har mangeårig erfaring inden for området, behandler de nye regler, der har praktisk betydning for de fleste. Efter et historisk afsnit omhandler bogen bl.a. tidspunktet for afgiftspligtens indtræden, dennes omfang og beregning, betaling og opkrævning, ligesom de kompetente myndigheder er beskrevet.

Niels-Jørgen Kaj Petersen er retsassessor, ansvarshavende redaktør af tidsskriftet »Fuldmægtigen« og lærer.

Bue Skammelsen er fuldmægtig i Skatteministeriet, Told- og Skattestyrelsen, medarbejder ved Karnovs Forlag og underviser. Han er advokatuddannet (beskikkelse deponeret).

GADJURA